

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

**IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA FONDA
ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA ZA 2019. GODINU**

Priština, Juli 2020

Nacionalna Kancelarija Revizije Republike Kosova je najviša institucija ekonomske i finansijske kontrole i za svoj rad odgovara Skupštini Kosova.

Izveštaji Nacionalne Kancelarije Revizije na direktan način promovisu polaganje odgovornosti javnih institucija pošto oni pružaju održivu osnovu za zahtevanje odgovornosti od strane menadžera svake budžetske organizacije. Tako mi povećavamo poverenje u trošenju javnih fondova i odigravamo aktivnu ulogu u obezbeđivanju interesa poreskih platiša i ostalih interesnih strana u povećanju javne odgovornosti.

Ova revizija je izvršena u skladu sa Međunarodno Standardima Vrhovnih Institucija Revizije kao i sa najboljim evropskim praksama.

Generalni Revizor je odlučio o mišljenju revizije o Godišnjim Finansijskim Izveštajima Fonda Zdravstvenog Osiguranja, u konsultaciji sa Pomoćnicom Generalnog Revizora Emine Fazliu, koja je nadgledala reviziju.

Izveštaj rezultat revizije izvršene od strane Mirlinda Beqiri i Alban Beka vođa tima, i članova Neslihane Mati, i Arnisa Aliu pod upravljanjem Rukovodioca Departmana Revizije, Faruk Rrahmani.

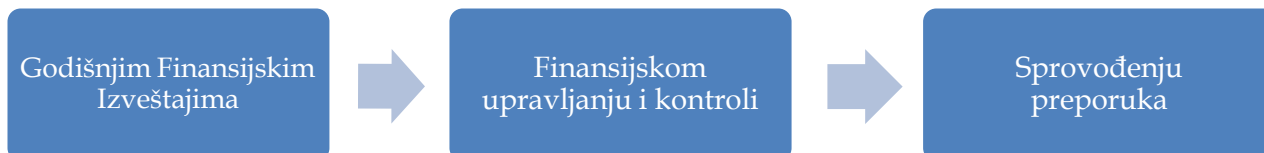
TABELA SADRŽAJA

TABELA SADRŽAJA	3
Opšti sažetak	4
Delokrug i metodologija revizije	5
1 Mišljenje revizije o Godišnjim finansijskim izveštajima	6
2 Finansijsko upravljanje i kontrola	8
3 Napredak u sprovođenju preporuka	15
Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR	18
Dodatak II: Potvrdno pismo	21

Opšti sažetak

Izveštaj rezimira glavna pitanja koja proističu sa revizije Fonda Zdravstvenog Osiguranja za 2019. godinu, koja obuhvaća Mišljenje Generalnog Revizora (GR) o Finansijskim Izveštajima. Pregled finansijskih izveštaja za 2019 godinu je izvršen u skladu sa Međunarodnim Standardima Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR).

Revizija je fokusirana na:

Zaključci

Godišnji finansijski izveštaji pripremljeni su u skladu s Uredbom MF. Br. 01/2017 o Godišnjem finansijskom izveštavanju budžetskih organizacija.

Fond zdravstvenog osiguranja uspostavio je sistem finansijskog upravljanja i kontrole, ali još uvek su potrebne dodatne radnje koje zahtevaju dalja poboljšanja u upravljanju subvencijama za lečenje i upravljanje nabavkama. Takođe su postojale slabosti u upravljanju imovinom u pogledu njihove registracije u ISFUK i sistemima e-imovine.

Odgovor na preporuke iz prethodne godine ukazuje da je jedna od tri date preporuke bila u procesu implementacije, jedna nije adresirana, a jedna preporuka smatrana je zatvorenom.

Mišljenje Generalnog Revizora¹

Nemodifikovano mišljenje

Pogledajte poglavlje 1 ovog izveštaja za više detalja.

Odgovor menadžmenta u reviziji 2019

Menadžment Fond zdravstvenog osiguranja složio se sa nalaze i zaključcima revizije i založio se da će adresirati date preporuke.

Nacionalna Kancelarija Revizije ocenjuje saradnju menadžmenta i osoblja FZO tokom procesa revizije.

¹ Dodatak I objašnjava vrste mišljenja prema MSVIR-ima.

Delokrug i metodologija revizije

Revizija uključuje pregled i procenu finansijskih izveštaja i ostalih finansijskih podataka, kao u nastavku:

- Da li finansijski izveštaji daju pravilan i istinit prikaz finansijskih računa i pitanja za period revizije;
- Da li su finansijski podaci, sistemi i transakcije u skladu sa važećim zakonima i pravilnicima;
- Da li su funkcije unutrašnje kontrole odgovarajuće i efikasne; i
- Da li su preduzete odgovarajuće akcije za sprovođenje preporuka revizije.

Revizija je zasnovana na proceni rizika. Analizirali smo aktivnosti Fonda Zdravstvenog Osiguranja, nivo oslanjanja na menadžerskim kontrolama kako bi odredili nivo detaljnih testova, koji su potrebni za obezbeđivanje dokaza koji potkrepljuju mišljenje Generalnog Revizora (GR).

Postupci su uključili pregled unutrašnjih kontrola, sistema računovodstva, nadovezane supstancijalne testove kao i nadovezani aranžmani upravljanja do one mere koje mi smatramo potrebnim za efektivno obavljanje revizije. Nalazi revizije se ne trebaju smatrati kao sveobuhvatno odslikavanje svih slabosti koje mogu postojati, ili svih poboljšanja koje se mogu izvršiti na sistemima i postupcima koji su delovali.

Odeljci u nastavku pružaju detaljni opis nalaza i preporuka u svakoj revidiranoj oblasti.

1 Mišljenje revizije o Godišnjim finansijskim izveštajima

Revidirali smo Godišnje Finansijske Izveštaje Fonda Zdravstvenog Osiguranja za godinu završno sa 31 Decembrom 2019, u skladu sa Zakonom o NKR-u i Međunarodnim Standardima Vrhovnih Institucija Revizije. Revizijski pregledi su obavljani kako bi se omogućilo davanje mišljenja o GFI, koji uključuju izveštaj o primanjima i isplatama u gotovom novcu i izveštaj o izvršenju budžeta, detaljno objavljeno.

Ne modifikovano mišljenje

Prema našem mišljenju, Godišnji Finansijski Izveštaji za godinu završno sa 31 decembrom 2019, predstavljaju pravilan i istinit prikaz u svim materijalnim aspektima, u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva za Javni Sektor (MSRJS), prema računovodstvu zasnovanom na gotovom novcu.

Osnova za mišljenje

Revizija je izvršena u skladu sa Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (MSVRI). Prema ovim standardima, naše odgovornosti su opisane u nastavku u odeljku „Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izveštaja“. U skladu sa MSVRI 10 i 30, kao i drugim relevantnim zahtevima za reviziju GFI budžetskih organizacija, NKR je nezavisna od UBKSK. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo dobili dovoljni i prikladni za pružanje osnova za mišljenje.

Ključna pitanja revizije

Vrednost ne izmirenih obaveza za lečenje izvan javnih zdravstvenih institucija (LIJZI), na kraju 2019. godine dostigla je 10,491,883€.

Visok nivo obaveza rezultat je nedostatka finansijskih sredstava u kategoriji subvencija i transfera. Čelnici FZO podnosili su stalne zahteve Ministarstvu finansija za povećanje budžeta kako bi se ispunile obaveze, ali ti zahtevi nisu uzeti u obzir na potrebnom nivou.

Prema članu 4 AU 03/2017 o Lečenju izvan javnih zdravstvenih institucija „Svaki građanin i stanovnik/državljanin Republike Kosovo ima pravo da se prijavi u program za LIJZI kada određena zdravstvena usluga nije pružena u javnim zdravstvenim institucijama, u skladu sa odredbe ovog Administrativnog uputstva“. Medicinske komisije u UKCK izdavaju konzularna mišljenja o pacijentima koji će se lečiti izvan javnih institucija, dok Odbor kao nezavisno telo za LIJZI odobrava zahteve i obavezuje direktora FZO da donese odluku o naknadi. Kao rezultat ovog procesa, FZO je dužan da donosi odluke o naknadi čak i ako nema sredstava, povećavajući vrednost obaveza. Pod tim preduslovima, Ministarstvo finansija mora podržati FZO budžetom za podmirivanje obaveza i sprečavanje njihovog rasta.

Odgovor menadžmenta za GFI

Direktor Fonda Zdravstvenog Osiguranja je odgovoran za pripremu i tačno predstavljanje Finansijskih Izveštaja u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva na Javnom Sektoru - Finansijskog Izveštavanja na osnovu Računovodstva Gotovog Novca. Takođe, menadžment je odgovoran za unutrašnje kontrole koje menadžment ocenjuje kao potrebnim za omogućavanje pripreme finansijskih izveštaja bez materijalno pogrešnih prikazivanja koje su uzrokovane bilo usred prevare bilo usred greške. To uključuje primenu Zakona br. 03/L-048 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornostima (sa izmenama i dopunama) i Uredba br. 01/2017 o Godišnjem Finansijskom Izveštavanju Budžetskih Organizacija.

Generalni Direktno je odgovoran za obezbeđivanje i praćenje procesa finansijskog izveštavanja Fonda Zdravstvenog Osiguranja.

Odgovornost Generalnog Revizora za reviziju GFI

Naša je odgovornost da na osnovu naše revizije izrazimo mišljenje o GFI. Revizija je izvršena u skladu sa MSVIR. Ovi standardi zahtevaju da se pridržavamo etičkih zahteva i da planiramo i izvršimo reviziju kako bismo stekli razumnu sigurnost o tome da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno pogrešna prikazivanja

Razumna sigurnost je visoki stepen sigurnosti međutim ne garantuje da će revizija koja se vrši u skladu sa MSVIR uvek identifikovati materijalno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešna prikazivanja se mogu pojaviti usled prevare ili greške a smatraju se materijalnim ukoliko, pojedinačno ili u grupi mogu da utiču na odluke koje se donose na osnovu ovih GFI.

Revizija uključuje obavljanje postupaka radi dobijanja dokaza u vezi sa finansijskim informacijama i obelodanjivanjima u GFI. Izabrani postupci zavise od procene revizora, uključujući i procenu rizika od materijalno pogrešnih prikazivanja u GFI bilo da se ona pojavljuju usled prevare ili greške. Tokom procene rizika, revizor uzima u obzir unutrašnje kontrole koje su relevantne za sastavljanje finansijskih izveštaja od strane entiteta, kako bi dizajnirao revizorske postupke koje su odgovarajući za okolnosti entiteta, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efektivnosti unutrašnjih kontrola entiteta.

Revizija uključuje i procenu prikladnosti korišćenih računovodstvenih politika, opravdanost računovodstvenih procena izvršenih od strane menadžmenta, kao i procenu prezentacije finansijskih izveštaja.

Mi komuniciramo sa menadžmentom subjekta revizije o obimu, planiranom vremenu revizije i značajnim nalazima revizije, uključujući bilo koje značajne nedostatke u unutrašnjoj kontroli koje identifikujemo tokom revizije.

Izveštaj revizije se objavljuje na veb stranici NKR-a, osim informacija koja se klasifikuju kao osetljive ili zbog drugih zakonskih i administrativnih zabrana, u skladu sa važećim zakonodavstvom.

2 Finansijsko upravljanje i kontrola

Naš rad u vezi sa Finansijski Upravljanjem i Kontrolom, odražava detaljni rad koji je preduzet o sistemima prihoda i troškova u budžetskim organizacijama. Posebno, tretirali smo upravljanje budžeta, nabavku, ljudskih resursa, imovine i obaveze kao i funkciju unutrašnje revizije.

Zaključak o finansijskom upravljanju i kontroli

U kontekstu finansijskih sistema, kontrole planiranja i izvršenja budžeta i rashodi uopšte zahtevaju dalja poboljšanja kako bi se sprečili nedostaci.

Glavna područja u kojima su potrebna dodatna poboljšanja su isplata dodataka na platu prema Zakonu o zdravstvenom osiguranju, upravljanje nabavkama sa fokusom na proces evaluacije i opravdanost sredstava od subvencija i nastavak procesa pomirenja. Takođe, upravljanje imovinom nije bilo na potrebnom nivou jer imovina nije evidentirana kako se to zahteva.

2.1 Planiranje i izvršenje budžeta

Pregledali smo izvore budžetskih sredstava i rashode sredstava po ekonomskim kategorijama. Ovo je predstavljeno u sledećim tabelama:

Tabela 1. Izvori budžetskih sredstava (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet ²	2019 izvršenje	% izvršenja 2019
Izvori sredstava:	8,697,583	9,544,257	9,408,130	99%
Vladin grant - budžet	7,797,583	9,484,257	9,376,126	99%
Prihodi od KAP-a	900,000	60,000	32,004	53%

Završni budžet je u odnosu na početni budžet povećan za 846,674€. Ovo povećanje je rezultat povećanja iz Vladinog granta. S druge strane, došlo je do smanjenja prihoda KAP odlukama Vlade zbog ne trošenja budžeta. Ove promene budžeta dogodile su se odlukama Vlade br. 01/113 od 05.11.2019 i br. 01/112 od 17.12.2019.

² Završni budžet - budžet koji je odobrila Skupština, a naknadno ga prilagodilo Ministarstvo finansija

Tabela 2. Potrošnja sredstava po ekonomskim kategorijama (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2019 izvršenje	% izvršenja 2019
Potrošnja sredstava prema ekonomskim kategorijama:	8,697,583	9,544,257	9,408,130	99 %
Plate i dnevnice	641,286	357,960	357,960	100 %
Robe i usluge	1,060,137	360,137	266,169	74 %
Komunalije	66,160	36,160	22,218	61 %
Subvencije i transferi	6,000,000	8,700,000	8,699,979	100 %
Kapitalne investicije	930,000	90,000	61,804	69 %

Objašnjenja o promjenama u budžetskim kategorijama:

- Završni budžet za plate i dnevnice je u odnosu na početni budžet smanjen za 283,326€. Promene su se dogodile odlukom Vlade kao uštede u budžetu zbog neispunjavanja pozicija prema Zakonu o budžetu;
- Završni budžet za robe i usluge je u odnosu na početni budžet smanjen za 700,000€. Promene su se dogodile odlukom Vlade kao budžetske uštede kao rezultat ne trošenja budžeta. Prema odgovornim službenicima organizacije, do ne iskorištavanja sredstava prema početnom budžetu došlo je zbog neširenja FZO na regionalne kancelarije;
- Završni budžet za komunalije je u odnosu na početni budžet smanjen za 30,000€. Promene su se dogodile odlukom Vlade kao uštede u budžetu;
- Završni budžet za subvencije i transfere je u odnosu na početni budžet povećan za 2,700,000€. Promene su se dogodile odlukom Vlade o plaćanju obaveza za lečenje izvan javnih zdravstvenih institucija; i
- Završni budžet za kapitalne investicije je u poređenju sa početnim budžetom smanjen za 840,000€. Promene su se dogodile odlukom Vlade kao uštede u budžetu kao rezultat ne trošenja budžeta za projekte planirane u okviru početnog budžeta.

2.1.1 Plate i dnevnice

Završni budžet za plate i dnevnice iznosi 357,960€, što je realizovano u 100%. Broj zaposlenih prema budžetu iznosio je 98, dok je na kraju godine njihov broj bio 44. Prema odgovornim službenicima organizacije, ne popunjavanje slobodnih radnih mesta dogodilo se u nedostatku uslova za proširenje FZO u regionalnim kancelarijama. Tokom 2019. godine zaposleno je 6 mladih ljudi.

Testirali smo 11 uzoraka za supstancijalne testove u iznosu od 6,860€, kao i 7 uzoraka za testove usklađenosti.

Pitanje A1 - Primena dodatka za civilni službenici

Nalaz Prema odluci Vlade Republike Kosovo br. 11/126 od 26.05.2010. U stavu 1 stoji da „Svi kategorisani kao javni službenici prema Zakonu o civilnoj službi kojeg je odobrila Skupština Republike Kosovo dobiće finansijska sredstva na mesečnoj osnovi, u iznosu od 30 evra bruto ". Zakon o zdravstvenom osiguranju u članu 27.3 kaže da „Zaposleni u Fondu ne pripadaju civilnoj službi Kosova i njihov status se ostvaruje podzakonskim aktom koji se predlaže od strane Odbora direktora, a odobrava Vlada.

Tokom testiranja uzoraka iz kategorije plata primetili smo da su 44 zaposlena u FZO primala dodatak za civilne službenike od 30€ mesečno, uprkos činjenici da nisu civilni službenici. Ukupna vrednost za period mart-december bila je 13,200€. Prema zvaničnicima FZO-a, dodatke je unelo Ministarstvo Javne Uprave i smatraju da je nemoguće intervenisati.

Uticaj Isplata dodataka za zaposlene koji nisu civilni službenici, osim što je u suprotnosti sa vladinom odlukom, takođe ima finansijski uticaj na budžet FZO.

Preporuka A1 Odbor direktora i direktor Fonda moraju obezbediti da se preduzmu potrebne mere kako bi se obezbedilo da se naknade plata za osoblje Fonda zdravstvenog osiguranja vrše u skladu sa Zakonom o Radu.

2.1.2 Roba i usluge kao i komunalije

Završni budžet za robe i usluge u 2019. godini iznosio je 396,297€ (uključujući budžet za opštinske troškove), od čega je potrošeno 288,387€. Uglavnom se odnose na troškove zakupnine, održavanja i fizičkog obezbeđenja zgrade, kao i ostale troškove. Testirali smo devet (9) uzoraka za supstancijalne testove u iznosu od 34,450€ i četiri (4) uzorka za testove usklađenosti.

Pitanje A2- Neiskorišćavanje prava na traženje objašnjavajućih informacija

Nalaz Prema članu 39 Pravilnika i Operativnog vodiča za javnu nabavku, tačka 3, „Ugovornom telu je dozvoljeno da tokom ocenjivanja zahteva i da primi informacije ili dokumente koji nedostaju u prijavi/tenderu. Ovi dokumenti, međutim, moraju objektivno predstaviti dovoljno dokaza koji razumno odražavaju postojeću situaciju pre datuma objavljivanja Obaveštenja o ugovoru“. Primitili smo da:

- U postupku nabavke "Prevod službenih dokumenata FZO" u zahtevima koji se odnose na profesionalnu podobnost potrebno je ispuniti tri³ kriterijuma uključujući „referentno pismo poslodavca ili bilo koji drugi dokument koji svedoči o prethodnom iskustvu prevodioca. Pobednički EO nije u potpunosti ispunio zahteve, jer je uz gornje kriterijume priložio samo CV ili potvrde za sudskog tumača (to su bili posebni kriterijumi). Komisija za ocenjivanje ponuda i službenik za nabavke nisu tražili dodatne informacije od EO-a i nastavili su postupak potpisivanjem ugovora jer je ponuda bila jeftinija. Ugovor je potpisan 24.06.2019 u iznosu od 4,898€: i
- U postupku nabavke "Higijensko i tehničko održavanje objekta FZO" eliminisan je EO⁴ jer nije podneo referencu za upravljanje projektom za prethodne menadžerske poslove. Prema menadžeru nabavke, EO je predstavio pismo preporuke, ali nije pružio dovoljno dokaza. FZO nije tražio informacije ili dokumente za pojašnjenje tendera. Komisija nije bila svesna da mogu zatražiti dodatne informacije ili dokumente.

Uticaj Nepridržavanje zakonskih odredbi povećava rizik od potpisivanja ugovora s neodgovornim operaterima. To narušava transparentnost postupka i mogućnost diskriminacije drugih konkurentskih operatora, a takođe može prouzrokovati finansijske gubitke fondu.

Preporuka A2 Odbor direktora i direktor Fonda moraju obezbediti da komisija za ocenjivanje ponuda vrši celovito ispitivanje ponuda, a tamo gde postoji potreba za drugim objašnjenima od EO-a, da ih obavesti pružanjem potrebnih informacija u dozvoljenim granicama.

³ „Za prevodiocce, • CV, • kopija fakultetske diplome - engleski jezik ili umesto diplome, valjana rešenja ili uverenja za sudskog tumača - kopija • referentno pismo poslodavaca ili bilo koji drugi dokument koji svedoči o prethodnom iskustvu prevodioci za engleski - albanski prevod i obrnuto - kopija.

⁴ Ponuda eliminisanog EO bila je 12,420 €, dok je ugovor potpisan sa EO bio 12,720€ ili 300€ viši.

2.1.3 Subvencije i transferi

Završni budžet za subvencije iznosio je 8,700,000€, od čega je u 2019. godini potrošeno 8,699,979€. Radi se o pokrivanju troškova lečenja pacijenata izvan javnih zdravstvenih institucija. Testirali smo 100 uzoraka za supstancijalne testove u iznosu od 3,351,852€ kao i 100 uzoraka za testove usklađenosti.

Pitanje B1 - Ne opravdavanje sredstava za subvencionisana lečenja

Gjetja

U članu 5.5 AU 03/2017 o Lečenju izvan javnih zdravstvenih institucija navodi se da Direktor Fonda izdaje dokument o obvezivanju za pokrivanje troškova lečenja. Na dokumentu o obvezivanju kojeg je izdao FZO navodi da se trošak pokriva u trenutku završetka administrativnih postupaka na osnovu izdavanja otpusne liste i fakture od strane institucije. Utvrdili smo da:

- Kod 25 uzorka koji su hitni slučajevi nisu pružili dokaze (račun ili otpusnu listu) za uplate izvršene za hitne tretmane. Prema menadžmentu, ovi nedostaci proizilaze iz nemogućnosti pribavljanja ovih dokumenata od zdravstvenih institucija u inostranstvu i nedostataka u AU; i
- Kod 50 uzoraka koji su hitni slučajevi nisu pruženi dokazi o lečenju što je u suprotnosti sa zahtevima odluke donesene stranci u kojoj se navodi da je nakon tretmana stranka dužna dostaviti račune za medicinske troškove iz odgovarajuće institucije. Prema zvaničnicima Fonda, stranke nisu poslale račune troškova nakon lečenja.

Uticaj

Nedostatak dosledne i jasne strategije za potpuno opravdanje troškova za LIJZI uzrokuje poteškoće u upravljanju troškovima i može stvoriti mogućnost nepravilnih plaćanja ili plaćanja za usluge koje nisu primljene.

Preporuka B1

Odbor direktora i direktor Fonda trebali bi uspostaviti efektivne mehanizme koji obezbeđuju da stranke korisnice ispunjavaju obaveze u punoj opravdanosti troškova koje subvencionira Fond.

Pitanje C1 - Usklađivanje sa bolnicama u kojima se obavljaju usluge LIJZI

- Nalaz** Stav 5. člana 12. Administrativnog uputstva AU broj 03/2017 o LIJZI obavezuje odeljenje za LIJZI da održava redovnu komunikaciju sa institucijama u kojima se leče pacijenti koji su subvencionirani i da kvartalno daje informacije o statusu njihovog lečenja.
- Primitili smo napredak u ovoj oblasti otkako je direktor Fonda osnovao komisiju za finansijsko pomirenje 28.02.2019. Do kraja 2019. godine, od ukupno 274 institucija izvršeno je pomirenje u 13 od njih, gde su identifikovana slobodna sredstva u iznosu od 383,222€.⁵ Pomirenja su započela sa institucijama sa kojima su imali najviše medicinskih tretmana, a komisija je još uvek u procesu pomirenja.
- Uticao** Ostvarena pomirenja direktno utiču na identifikaciju slobodnih sredstava, omogućavajući lečenje pacijenata u bolnici kao rezultat toga i smanjenje obaveza.
- Preporuka C1** Odbor direktora i Direktor Fonda trebali bi obezbediti nastavak procesa pomirenja - pomirenja povećanim intenzitetom kako bi se identifikovala besplatna sredstva i povećala mogućnost lečenja pacijenata koji čekaju.

2.1.4 Kapitalne investicije

Završni budžet za kapitalne investicije iznosio je 90,000€, od čega je u 2019. godini potrošeno 61,804€. Oni su povezani sa kupovinom vozila i projektnim radovima zgrade FZO. Testirali smo pet uzoraka za supstancijalne testove u iznosu od 61,804€, kao i tri (3) uzorka za testove usklađenosti.

2.2 Kapitalna i ne kapitalna imovina

Vrednost kapitalne imovine predstavljene u GFI za 2019. godinu iznosila je 140,645€, dok je vrednost ne kapitalne imovine iznosila 94,398€. Zalihe su na kraju godine iznosile 3,353€. Testirali smo osam (8) uzoraka za supstancijalne testove u iznosu od 125,342€, kao i testove usklađenosti.

Pregledali smo da li je postupak vođenja evidencije u skladu sa zahtevima propisa MF - br. 02/2013 o Upravljanju ne finansijskom imovinom u budžetskim organizacijama, procesu popisa i fizičkom postojanju imovine.

⁵ Uprava je odlučila da se slobodna sredstva trebaju koristiti za lečenje pacijenata koji su na listi čekanja za plaćanje.

Pitanje A3 - Slabosti u računovodstvenom registru imovine

Nalaz Prema članu 6.3 Pravilnika - br. 02/2013 o Upravljanju ne finansijskom imovinom u budžetskim organizacijama, kapitalna imovina treba da bude registrovana u ISFUK, dok bi ne-kapitalna imovina i zalihe trebalo da budu registrovane u sistemu „e-imovina“.

Utvdili smo da kapitalna imovina u iznosu od 56,571€⁶ nije registrovana u ISFUK (imovina kupljena tokom 2019. godine od FZO u vrednost od 31,304€ i imovona u vrednos od 25,267€ koja nije transferirana od Ministarstvo Zdravlja MZ). Takođe i imovina ispod 1,000€ kupljena tokom 2019. godine nisu registrovana u sistemu e-imovine. Međutim, FZO je svu imovinu evidentirao u internim registrima, a vrednost koja je predstavljena u GFI zasnovana je na internim registrima.

Uprkos naporima zvaničnicima FZO-a, da transferira imovinu iz MZ to se nije dogodilo do objavljivanja GFI.

Uticaoj Nepotpuna registracija imovine u ISFUK i u sistemu e-imovine, osim što je u suprotnosti sa pravilnikom, sprečava Ministarstvo finansija da ima informacije o imovini FZO, a takođe utiče na njihovo upravljanje.

Preporuka A3 Odbor direktora i Direktor Fonda trebaju obezbediti da se sva imovina evidentira u odgovarajućim registrima, kako bi se moglo upravljati imovinom i izveštavati u skladu sa zahtevima Pravilnika o upravljanju ne finansijskom imovinom.

2.3 Obaveze

2.3.1 Ne izmirene obaveze

Izveštaj o obavezama na kraju 2019. godine iznosio je 10,508,520€, od čega sa rokom plaćanja kraćim od 30 dana 686,571€, a 9,821,949€ više od 30 dana. Većina ovih obaveza (99,84%) pripada lećenju u inostranstvu. Testirali smo 100 uzoraka u iznosu od 4,411,473€.

2.3.2 Kontingentne obaveze

Izveštaj o kontingentnim obavezama na kraju 2019. godine objavljen u GFI procenjuje se na oko 115,546€.

⁶ Prema GFI-ja neto vrednost imovine preko 1,000€ bila je 140,645€ dok je prema godišnjem finansijskom izveštaju budžeta Republike Kosovo vrednost preko 1,000 € za FZO bila 84,074 €

2.3.3 Ugovorne obaveze

Na osnovu informacija dobijenih od FZO, vrednost ugovornih obaveza iznosila je 948,974€. Ove ugovorne obaveze odnose se na projekat za isporuku IT opreme i zakup zgrade FZO.

2.4 Funkcija unutrašnje revizije

Jedinica za unutrašnju reviziju (JUR) deluje sa članom osoblja, koji je ujedno i direktor JUR. JUR je izradila godišnji plan rada gde su planirane 4 revizije, koje su sprovedene tokom godine.

Izveštaji unutrašnje revizije pokrivali su polje lečenja u inostranstvu, upravljanja troškovima, upravljanja osobljem i upravljanja farmaceutskim uslugama. Iz izveštaja je dato 9 preporuka, od kojih je 6 sprovedeno, a 3 su u procesu sprovođenja.

JUR je izveštavao CJH-UR o tome kako deluje JUR u FZO, uključujući i pripremu izveštaja, broj datih preporuka i koliko ih je sprovedeno.

Odbor za reviziju osnovan je 11.09.2019. I do kraja 2019. održao je četiri (4) sastanka na kojima su donosili zaključke i preporuke za poboljšanje sistema JUR.

3 Napredak u sprovođenju preporuka

Tokom 2018. godine Fond je delovao u okviru Ministarstva zdravlja. U izveštaju o GFI Ministarstva zdravlja za 2018. godinu, tri (3) preporuke odnosile su se na FZO. FZO je u 2019. godini uspostavljen kao budžetska organizacija i sprovođenje preporuka prešlo je na upravu FZO.

Do kraja naše revizije za 2019. godinu, jedna preporuka je u toku, jedna preporuka nije adresirana i jedna preporuka se smatra zatvorenom. Za potpuniji opis preporuka i kako su adresirane, pogledajte Tabelu 3 (ili Tabelu preporuka).

Tabela 3. Sažetak preporuka iz prethodne godine i 2019

Br.	Polje revizije	Preporuke za 2018. godinu	Poduzete radnje	Status
1	Subvencije i Transferi	Ministar treba odmah da osnuje komisiju za sprovođenje procesa harmonizacije koji će obuhvatiti sve privatne bolnice, i da se svaki fond koji se isplaćuje ovim bolnicama i koji premašuje stvarne troškove lečenja treba vratiti MZ-u.	Direktor fonda osnovao je komisiju za finansijska pomirenja 28.02.2019. Do kraja 2019. godine izvršeno je pomirenje sa 13 institucija u kojima je bilo dostupno ili slobodno 383,222€. Komisija je još uvek u procesu izrade pomirenja. Vidi C1	Delimično sprovedena preporuka.
2	Subvencije i Transferi	Ministar treba stvarati efikasan mehanizam da bi osigurao da korisničke strane korisnice poštuju obaveze za potpuno obrazloženje subvencioniranih rashoda od strane ministarstva.	Tokom testiranja isplata ove godine susreli smo se sa istim slučajevima. Vidi B1	Ne sprovedena preporuka
3	Ne izmirene obaveze	Ministar treba da osigura da Izvršni odbor MTVJZI prilikom odobravanja zahteva za lečenje pacijenta treba da razmotri raspoloživa budžetska sredstva i da ne odobrava zahteve koji stvaraju obaveze za naredne godine..	Obaveze su i ove godine na visokom nivou. Međutim, to ne zavisi od FZO. Pogledajte ključne probleme.	Zatvorena preporuka
Br.	Polje revizije	Preporuke za 2018. godinu		
1	Plate i dnevnice	Odbor direktora i direktor Fonda moraju obezbediti da se preduzmu potrebne mere kako bi se obezbedilo da se naknade plata za osoblje Fonda zdravstvenog osiguranja vrše u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju.		
2.	Robe i usluge	Odbor direktora i direktor Fonda moraju obezbediti da komisija za ocenjivanje ponuda vrši celovito ispitivanje ponuda, a tamo gde postoji potreba za drugim objašnjenjima od EO-a, da ih obavesti pružanjem potrebnih informacija u dozvoljenim granicama.		

3.	Subvencij e i Transferi	Odbor direktora i direktor Fonda trebali bi uspostaviti efektivne mehanizme koji obezbeđuju da stranke korisnice ispunjavaju obaveze u punoj opravdanosti troškova koje subvencionira Fond.
4.	Subvencij e i Transferi	Odbor direktora i Direktor Fonda trebali bi obezbediti nastavak procesa pomirenja - pomirenja povećanim intenzitetom kako bi se identifikovala besplatna sredstva i povećala mogućnost lečenja pacijenata koji čekaju.
5.	Imovina	Odbor direktora i Direktor Fonda trebaju obezbediti da se sva imovina evidentira u odgovarajućim registrima, kako bi se moglo upravljati imovinom i izveštavati u skladu sa zahtevima Pravilnika o upravljanju ne finansijskom imovinom.

Ovaj Izveštaj je prevod sa originalne verzije na albanskom jeziku. U slučaju nedoslednosti provladava verzija na albanskom jeziku.

Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR

(odlomak od MSVIR 200)

Vrsta mišljenja

147. Revizor treba da izrazi **jedno ne-modifikovano mišljenje revizije ukoliko** se zaključi da su finansijski izveštaji pripremljeni, sa svih materijalnih gledišta u skladu sa važećim finansijskim okvirom.

Ukoliko revizor zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalnih grešaka, revizor treba da izmeni mišljenje revizije na izveštaju revizora u skladu sa odeljkom "Određivanje vrste modifikacije mišljenja revizora".

148. Ukoliko finansijski izveštaji pripremljeni u skladu sa zahtevima okvira prikazivanja, ne postignu pravično prikazivanje, revizor treba da razmotri pitanje sa menadžmentom, i na osnovu zahteva primenljivog okvira finansijskog izveštavanja i načina na koji je to pitanje rešeno, da odredi da li je neophodno da se izmeni mišljenje revizije.

Modifikacije mišljenja revizije na revizorskom izveštaju

151. Revizor treba da modifikuje mišljenje revizije na revizorskom izveštaju ukoliko se zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalno pogrešnih prikazivanja. Revizori mogu dati tri vrste modifikovanih mišljenja revizije: kvalifikovano mišljenje, protivno mišljenje i odricanje od mišljenja.

Određivanje vrste modifikacije koje se čini revizorskom mišljenju

152. Odluka o tome koja vrsta modifikovanog mišljenja je prikladna, zavisi od:

- prirode pitanja koje je dovelo do modifikacije – što podrazumeva, da li su finansijski izveštaji sadrže materijalno pogrešna prikazivanja ili, u slučaju da je bilo nemoguće prikupiti dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, mogu sadržati materijalno pogrešna prikazivanja; i
- sud revizora o rasprostranjenosti uticaja ili mogućih uticaja pitanja na finansijskim izveštajima.

153. Revizor treba da izrazi **kvalifikovano mišljenje ukoliko**: (1) nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih i prikladnih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne, ali nisu rasprostranjene, na finansijskim izveštajima; ili (2) revizor nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži jedno mišljenje revizije, ali zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne ali ne i rasprostranjene.

154. Revizor treba da izrazi **protivno mišljenje ukoliko**, nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne i rasprostranjene na finansijskim izveštajima.

155. Revizor treba da izrazi **odricanje od mišljenja ukoliko**, pošto nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži mišljenje revizije, revizor zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne i rasprostranjene. Ukoliko nakon prihvatanja angažovanja, revizor postaje svestan da je menadžment nametnuo ograničenje na delokrug revizije za koju revizor smatra da će verovatno dovesti do potrebe izražavanja kvalifikovanog mišljenja ili odricanje od mišljenja o finansijskim izveštajima, revizor treba da zahteva od menadžmenta da ukloni to ograničenje.

156. Ukoliko revizor daje modifikovano mišljenje, revizor će takođe modifikovati naslov kako bi odgovarao vrsti izraženog mišljenja revizije. MSVIR 1705 pruža dodatna uputstva o specifičnom jezičnom izražavanju koje će se koristiti kada se izdaje mišljenje i kada se opisuje odgovornost revizora. Takođe sadrži ilustrovane primere izveštaja.

Paragrafi Isticanja Pitanja i paragrafi Ostalih Pitanja na revizorskom izveštaju

157. Ukoliko revizor smatra potrebnim da skrene pažnju na pitanje prikazano ili obelodanjeno na finansijskim izveštajima koja je od velikog značaja za njihovo razumevanje finansijskih izveštaja, ali postoje dovoljno prikladnih dokaza da to pitanje nije materijalno pogrešno prikazano na finansijskim izveštajima, revizor će u revizorskom izveštaju uključiti jedan paragraf o Isticanju Pitanja. Isticanje Pitanja se treba odražavati samo na informaciju prikazanu ili obelodanjenu na finansijskim izveštajima.

158. Paragraf o isticanju pitanja treba:

- da se uključi odmah nakon mišljenja revizije;
- da koristi naslov "Isticanje Pitanja" ili neki drugi prikladni naslov;
- da uključi jasnu referencu na pitanje koje se istiche i da naznači gde se mogu naći relevantna obelodanjivanja na finansijskim izveštajima koja u potpunosti opisuju to pitanje; i
- ukazati da revizorsko mišljenje nije modifikovano u odnosu na istaknuto pitanje.

159. Ukoliko revizor smatra neophodnim da komunicira određeno pitanje, osim onih koje su predstavljene ili obelodanjene u finansijskim izveštajima, koja po prosudi revizora je važna za korisniku cilju shvatanja revizije, a pod uslovom da to nije zabranjeno zakonom ili pravilima, treba da se pripremi paragraf sa naslovom "Ostala Pitanja", ili nekim drugim pogodnim naslovom. Ovaj paragraf treba da se pojavi odmah iza mišljenja i nakon svakog pasusa kod Isticanja Pitanja.

Dodatak II: Potvrдно pismo

REPUBLIKA E KOSOVËS-REPUBLIKA KOSOVA REPUBLIC OF KOSOVO	
FONDI I SIGURIMIT SHËNDETËSOR FOND ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE HEALTH INSURANCE FUND	
Nivela Org. Org. Jedinica Org. Unit.	FSSH
Nr. Prot. Broj Prot. Prot. No.	1052
Nr. i faqeve Br. stranica No. pages	1
Data Datum D.ite	29.07.2020
PRISHTINË - PRIŠTINA - PRISTINA	

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Fondi i Sigurimit Shëndetësor
Fond za Zdravstveno Osiguranje/Health Insurance Fond

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me të gjeturat e Auditorit të Përgjithshëm në Raportin e auditimit për vitin 2019 dhe për zbatimin e rekomandimeve

Për: Zyrën Kombëtare të Auditimit

Të nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kam pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit për auditimin e Pasqyrave Financiare të Fondit të Sigurimeve Shëndetësore, për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2019 (në tekstin e mëtejshëm "Raporti");
- pajtohem me të gjeturat dhe rekomandimet dhe nuk kam ndonjë koment për përmbajtjen e Raportit; si dhe
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t'ju dorëzoj një plan të veprimit për zbatimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për implementimin e tyre.

Fatmir Plakiqi

Drejtori i Fondit të Sigurimeve Shëndetësore,

Data: 29 korrik 2020, Prishtinë

